

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**
Навчально-методичний центр післядипломної освіти та
підвищення кваліфікації

Перший проректор
Олег ДРОБАХІН
2021 р.

ЗАГАЛЬНА КОРОТКОСТРОКОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
по здійсненню соціальної роботи та наданню соціальних послуг
сім'ям /особам вразливих груп населення, у т. ч. які перебувають
в складних життєвих обставинах

Шифр програми ЗК/2021/001

Рік запровадження 2021 р.

Дніпро
2021

Укладач програми:
Осетрова Оксана Олександрівна, завідувач кафедри соціальної роботи,
доктор філософських наук, професор

Програма ухвалена
– на засіданні кафедри соціальної роботи від «11» червня 2021 р.
протокол № 12

Завідувач кафедри (Оксана ОСЕТРОВА)

– на засіданні Вченої ради факультету медичних технологій
діагностики та реабілітації від «14» червня 2021 р. протокол № 11

Голова (Марина ЩЕРБИНІНА)

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Загальна короткострокова програма підвищення кваліфікації по здійсненню соціальної роботи та наданню соціальних послуг сім'ям/особам вразливих груп населення, у т. ч. які перебувають в складних життєвих обставинах
Шифр програми	ЗК/2021/001
Тип програми за змістом	загальна
Форма навчання	очна/online
Цільова група*	фахівці із соціальної роботи
Передумови навчання	–
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання	–
Найменування партнера (партнерів) програми	–
Обсяг програми	92 години, 3 кредити ЄКТС
Тривалість програми та організація	десять днів (дев'ять днів навчання + письмове підсумкове тестування)
Мова викладання	українська
Напрямок підвищення кваліфікації, який охоплює програму	надання якісних соціальних послуг сім'ям/особам вразливих груп населення, у т. ч. які перебувають в складних життєвих обставинах та забезпечення досягнення ефективного результату у соціальній роботі
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК7. Здатність працювати в команді.
Перелік фахових компетентностей	ФК1. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

	ФК2. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації. ФК3. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи. ФК4. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг. ФК5. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК6. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців. ФК7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій. ФК8. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи. ФК9. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві. ФК10. Здатність оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень у вирішенні соціальних питань клієнтів. ФК11. Здатність послуговуватися на практиці знаннями державних стандартів надання соціальних послуг населенню.
Укладач програми	Осетрова Оксана, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії ДНУ імені Олеся Гончара, e-mail: ooosetrova44@gmail.com
* Цільова аудиторія визначена відповідно до паспорту бюджетної програми	
2. Загальна мета	
Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі соціальної роботи, здатних розв'язувати комплексні проблеми соціального захисту населення, набуття компетентностей, необхідних для дослідження, розробки, моделювання, створення, впровадження, застосування нових та вдосконалення наявних технологій соціальної роботи.	
3. Очікувані результати навчання	
РН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. РН2. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних. РН3. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості. РН4. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях. РН5. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання. РН6. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.	

РН7. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.	
РН8. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.	
РН9. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.	
РН10. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.	
РН11. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.	
РН12. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології.	
РН13. Організовувати професійну діяльність відповідно до вимог державних стандартів надання соціальних послуг населенню.	
4 Викладання та навчання (методи навчання, форма проведення навчальних занять)	
Лекція, круглий стіл, тематична дискусія, практична робота (індивідуальна/групова)	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної систем навчання, через які здійснюватиметься таке навчання, посилання (вебадреси)	—
Назва дистанційного курсу	—
6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять – 60 % Підсумковий контроль – 40 % Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником короткострокової програми не менше ніж 75 % за системою оцінювання ЄКТС, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання
Форма підсумкового контролю	Письмове підсумкове тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема	Кількість годин				
	у тому числі				
	загальна кількість навчальних годин/кре- дитів ЄКТС	аудиторні заняття години/ кредити ЄКТС	дистан- ційні заняття	навчальні візити	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Державні стандарти надання соціальних послуг					
Тема 1. Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах	5/0,167	2/0,067			3/0,1
Тема 2. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації)	5/0,167	2/0,067			3/0,1
Тема 3. Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання	5/0,167	2/0,067			3/0,1
Тема 4. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів	5/0,167	2/0,067			3/0,1
Тема 5. Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ)	5/0,167	1/0,033			4/0,133
Тема 6. Державний стандарт соціальної послуги профілактики	5/0,167	1/0,033			4/0,133
УСЬОГО	30/1	10/0,334			20/0,666
Підготовка фахівців до роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах					
Тема 7. Громада як осередок соціальної роботи із сім'ями, які опинилися у СЖО	12/0,4	4/0,133			8/0,267
Тема 8. Особливості соціальної роботи із сім'ями, які опинилися у СЖО	9/0,3	3/0,1			6/0,2

Тема 9. Соціальна робота: шляхи подолання складних життєвих обставин	9/0,3	3/0,1			6/0,2
УСЬОГО	30/1	10/0,333			20/0,667
Підготовка кандидатів у прийомні батьки та батьки-вихователі прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу					
Тема 10. Сім'я та сімейні традиції як запорука щасливого дитинства та батьківства	12/0,4	4/0,133			8/0,267
Тема 11. Роль ПС і ДБСТ у житті прийомної дитини	9/0,3	3/0,1			6/0,2
Тема 12. Прі́цес адаптації прийомної дитини в сім'ї	9/0,3	3/0,1			6/0,2
УСЬОГО	30/1	10/0,333			20/0,667
Підсумкове тестування	2/0,066				
РАЗОМ	92/3,066	30/1	0	0	60/2

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Державні стандарти надання соціальних послуг

Тема 1. Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

Загальні положення. Організація та надання соціальної послуги соціального супроводу. Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги соціального супроводу. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги соціального супроводу. Принципи надання соціальної послуги соціального супроводу. Зміст соціальної послуги соціального супроводу. Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги соціального супроводу

Тема 2. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації).

Загальні положення. Організація та надання соціальної послуги посередництва (медіації). Етапи надання соціальної послуги . посередництва (медіації) Визначення індивідуальних потреб. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги посередництва (медіації). Принципи надання соціальної послуги посередництва (медіації). Зміст соціальної послуги посередництва (медіації). Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги.

Тема 3. Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання.

Загальні положення. Організація та надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Оцінка кризової ситуації отримувача соціальної послуги. Складання акта з надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Зміст соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Принципи надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання.

Тема 4. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів.

Загальні положення. Організація та надання соціальної послуги представництва інтересів. Визначення індивідуальних потреб. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги. Принципи надання соціальної послуги представництва інтересів. Зміст соціальної послуги представництва інтересів. Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги представництва інтересів.

Тема 5. Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ).

Загальні положення. Організація та надання соціальної послуги інтеграції. Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги інтеграції. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги інтеграції. Принципи надання соціальної послуги інтеграції. Зміст соціальної послуги інтеграції. Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги інтеграції.

Тема 6. Державний стандарт соціальної послуги профілактики.

Загальні положення. Організація та надання соціальної послуги профілактики (завдання соціальної послуги, рівні надання соціальної послуги, підстави для отримання соціальної послуги, підстави для припинення надання соціальної послуги). Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги профілактики. Складання індивідуального плану надання соціальної профілактики. Зміст соціальної послуги профілактики.

Підготовка фахівців до роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах

Тема 7. Громада як осередок соціальної роботи із сім'ями, які опинилися у СЖО.

Вступ. Поняття «складні життєві обставини». Особливості соціальної роботи в громаді в контексті подолання складних життєвих обставин. Моделі діяльності фахівці із соціальної роботи в громаді. Стратегії й тактики діяльності фахівці із соціальної роботи в громаді. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади.

Тема 8. Особливості соціальної роботи із сім'ями, які опинилися у СЖО.

Вступ. Категорії сімей – отримувачів соціальних послуг. Особливості соціальної роботи із сім'єю групи ризику та сім'єю, яка перебуває у кризі. Оцінка потреб як ключова інноваційна технологія соціальної роботи із сім'єю, яка опинилася у складних життєвих обставинах. Переконавання фахівця із соціальної роботи, які впливають на якість його роботи. Мотивація клієнта до змін.

Тема 9. Соціальна робота: шляхи подолання складних життєвих обставин.

Вступ. Навички комунікації у роботі з клієнтом. Шляхи вирішення проблем сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Залучення сімей до співпраці у процесі візитів у сім'ї, які опинилися у складних життєвих обставинах. Консультування в процесі соціального супроводу сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Підготовка кандидатів у прийомні батьки та батьки-вихователі прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу

Тема 10. Сім'я та сімейні традиції як запорука щасливого дитинства та батьківства.

Вступ. Роль сім'ї та сімейних традицій для дитини. Моделі поведінки. Поняття «зміни у житті людини». Наслідки змін для людини. Підготовка до змін в особистому та сімейному житті людини. Подолання у дитини відчуття втрати.

Тема 11. Роль ПС і ДБСТ у житті прийомної дитини.

Вступ. Задоволення потреб дитини. Особливості процесу формування прив'язаностей у дитини. Сімейне виховання: зміст, стилі, методи, типові помилки батьків. Моделювання взаємовідносин батьків і дітей на за засадах довіри й турботи. Процедура та етапи створення прийомних сімей та дитячих будинках сімейного типу.

Тема 12. Процес адаптації прийомної дитини в сім'ї.

Вступ. Установлення й посилення сімейних зв'язків у прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу: шляхи розв'язання проблеми. Проблема адаптації прийомної дитини до нової сім'ї як запорука стабільності сімейного життя. Усвідомлене батьківство та усвідомлений вибір кандидатів у прийомні батьки та батьки-вихователі прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання за загальною короткостроковою програмою здійснюється на підставі проходження очної/online частини програми та підсумкового контролю.

Відвідування занять – 60 %, від загальної кількості балів.

Підсумковий контроль – 40 %, від загальної кількості балів. Підсумковий контроль передбачає:

письмовий іспит (тестування). Тест включає питання, що стосуються аспектів програми, які було розглянуто під час навчальних занять;

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови набрання учасником програми не менше ніж 75 % за системою оцінювання ЄКТС, обрахованих з урахуванням питомої ваги кожного із критеріїв оцінювання.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

Державні стандарти надання соціальних послуг:

1. Про затвердження Державного стандарту догляду вдома [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13#Text>. – Заголовок з екрана.
2. Про затвердження Державного стандарту паліативного догляду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-16#Text>. – Заголовок з екрана.
3. Про затвердження Державного стандарту денного догляду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13#Text>. – Заголовок з екрана.
4. Про затвердження Державного стандарту надання притулку бездомним особам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1447-13#Text>. – Заголовок з екрана.
5. Про затвердження Державного стандарту підтриманого проживання бездомних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0458-15#Text>. – Заголовок з екрана.
6. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#Text>. – Заголовок з екрана.
7. Про затвердження Державного стандарту соціальної адаптації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15#Text>. – Заголовок з екрана.
8. Про затвердження Державного стандарту соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13#Text>. – Заголовок з екрана.
9. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги консультування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#Text>. – Заголовок з екрана.
10. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16#Text>. – Заголовок з екрана.
11. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-17#Text>. – Заголовок з екрана.
12. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text>. – Заголовок з екрана.

13. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text>. – Заголовок з екрана.

14. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>. – Заголовок з екрана.

15. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1367-16#Text>. – Заголовок з екрана.

16. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1359-16#Text>. – Заголовок з екрана.

17. Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0432-16#Text>. – Заголовок з екрана.

18. Про затвердження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1327-13#Text>. – Заголовок з екрана.

19. СТАНДАРТ надання послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції осіб, які постраждали від торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1328-13#Text>. – Заголовок з екрана.

20. СТАНДАРТ надання соціальних послуг із соціальної інтеграції та реінтеграції дітей, які постраждали від торгівлі людьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1329-13#Text>. – Заголовок з екрана.

Додаткові джерела:

1. Кушнірчук О.Р. Лабіринти спілкування: методичні рекомендації з формування конструктивних життєвих навичок та стратегій поведінки у вихованок шкіл-інтернатів [Текст] / О.Р. Кушнірчук, Л.М. Вольнова. – Луцьк, 2017. – 46 с.

2. Лоза Т. В. Підготовка вихованця дитячого будинку сімейного типу до самостійного життя: [Посібник для соціальних працівників-тренерів – програма тренінгу для батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу] [Текст] / Т. В. Лоза. – Дніпропетровськ : Видавництво «Парадигма», 2016. – 36 с.

3. Осетрова О.О. Посібник до вивчення дисципліни «Соціальна робота в громаді»: Навчальний посібник [Текст] / О.О. Осетрова. – Д.: ДНУ, 2017. – 33 с.

4. Осетрова, О.О. Соціальна політика [Текст]: навч. посіб. / О.О. Осетрова, С.В. Глазунов, Т.В. Лоза. – Дніпро: РВВ ДНУ, 2020. – 80 с.

5. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч. [Текст] / А.В. Аносова, О.В. Безпалько, Т.П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т.В. Журавель, З.П. Кияниці. – К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – Ч. 2. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми. – 352 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законопроекти України // (сайт ВРУ) www.zakon.gov.ua.

2. Законодавство, нормативні документи на сайті Верховної Ради України // <http://rada.gov.ua>

3. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України // www.kmu.gov.ua.

4. Електронна бібліотека Українського фонду «благополуччя дітей». Представлені повнотекстові електронні версії підручників та методичних посібників для соціальних працівників // <https://childfund.org.ua/publikatsii>.